

Sprogvurdering i Syddjurs kommune

Sproget er et vigtigt kommunikationsmiddel i forhold til barnets kontakt med omverdenen og har samtidig stor betydning for barnets personlige og sociale udvikling. Begrænsede talesproglige kompetencer kan påvirke barnets evne til at udtrykke sig eller kommunikere med andre børn og indgå i fællesskaber. Endvidere viser forskning, at sproglige vanskeligheder kan begrænse barnets forudsætninger for gode læsefærdigheder og videre uddannelses- og livsmuligheder senere i livet. En tidlig målrettet indsats i dagtilbud, hvor barnets sproglige kompetencer styrkes har derfor afgørende betydning for barnets sprogtilegnelse, læsetilegnelse og generel læring i skolen. (Børne- og Socialministeriet 2017).

Formålet med Sprogvurdering 3-6

Sprogvurdering 3-6 måler barnets talesproglige og før-skriftlige færdigheder, som er vigtige for barnets sproglige trivsel og udvikling i dagtilbud og for barnets læring i skolen.

Formålet med Sprogvurdering 3-6 er at give det pædagogiske personale i dagtilbud og skole et målrettet værktøj til vurdering af det enkelte barns sproglige ressourcer og vanskeligheder for på den baggrund at kunne iværksætte målrettede og systematiske pædagogiske indsatser.

Sprogvurderingen kan ligeledes anvendes som afsæt for forældresamtaler, hvor forældrene inddrages i forhold til sprogstimulering i hjemmet og i dagtilbuddet. Samtidig inddrages resultaterne fra sprogvurderingerne ved overgange fra dagtilbud til skole, så samarbejdet omkring barnets sproglige udvikling understøttes bedst muligt.

Arbejdet med Sprogvurdering 3-6 i Syddjurs Kommune

I dagtilbud og i 0. klasser i Syddjurs kommune anvendes Rambølls sprogvurderingsværktøj sammen med sprogvurderingen "Sprogvurdering 3-6."

Sprogvurderingsmaterialet gør det muligt at vurdere de dansksproglige kompetencer hos et - og tosprogede børn i tre-, fire- og femårsalderen samt hos børn i 0. klasse, som grundlag for tilrettelæggelsen af den pædagogiske praksis, der skal understøtte børns sproglige udvikling. En god sproglig udvikling er fundamentet for en senere god læseudvikling både i forhold til børnenes senere læseforståelse og ordlæsefærdigheder.

I børnehaverne gennemføres sprogvurderingen som en individuel test af barnet. Sprogvurdering 3-6 er delt op i et materiale målrettet 3-årige, 4-årige og 5-årige børn samt en gruppetest til 0. kl. og en individuel test til elever i 0. kl. Sprogvurderingerne kan anvendes inden for følgende aldersgrupper:

- 3-årige (2 år og 10 måneder til 3 år og 11 måneder)
- 4-årige (4 år og 0 måneder til 4 år og 11 måneder)
- 5-årige (5 år og 0 måneder til 5 år og 11 måneder)
- Klassetest (5 år og 9 måneder til 6 år og 9 måneder)
- Individuel test til 5-6 årige elever i 0. klasse

I Syddjurs Kommune er det politisk vedtaget, at alle 3- og 5-årige børn sprogvurderes med *Sprogvurdering 3-6* samtidig med, at det er besluttet, at samme sprogvurderingsmateriale anvendes i 0. klasse.

Børnene sprogvurderes tæt på deres 3. og 5. år, med mindre der er tale om et barn, der for nylig er kommet til Danmark og derfor endnu ikke har tilegnet sig dansksproglige kompetencer (se afsnittet To- eller flersprogede børn).

Sprogvurderingen omfatter to hovedområder hhv. talesproglige færdigheder og før-skriftlige færdigheder.

Talesproglige færdigheder omfatter den samlede score for følgende deltest:

- Ordforråd
- Sprogforståelse
- Kommunikative strategier

Før-skriftlige færdigheder omfatter den samlede score for følgende deltest

- Rim
- Opmærksomhed på skrift
- Bogstavkendskab
- Opdeling af ord/ forlyd

Udvalget af deltest kan være forskelligt afhængigt af barnets alder.

Oversigt over deltest til 3-årige børn

- Sprogforståelse
- Ordforråd
- Rim
- Kommunikative strategier

Oversigt over deltest til 5-årige børn

- Sprogforståelse
- Ordforråd
- Rim
- Opmærksomhed på skrift
- Bogstavkendskab
- Opdeling af ord
- Kommunikative strategier

Oversigt over deltest til 4-årige børn

- Sprogforståelse
- Ordforråd
- Rim
- Opmærksomhed på skrift
- Kommunikative strategier

Sprogvurderingen måler børnenes sproglige udvikling på forskellige alderstrin og vurderer det enkelte barns sproglige udvikling fra det tredje år til barnet går i 0. klasse. Resultaterne gøres op, så de kan anvendes til at følge sprogudviklingen hos det enkelte barn og dermed sikre en mere sammenhængende indsats.

Afhængig af resultaterne placeres barnet i en af følgende indsatsgrupper, så det bliver tydeligt, hvilke sprogstimulerende tiltag, der skal iværksættes:

1. Generel indsats

Børn, som har et alderssvarende sprog og har behov for generel sprogstimulering i dagtilbud og hjem. I denne gruppe placeres de 85 % af børnene, som har den højeste score.

2. Fokuseret indsats

Børn, hvis sprog ikke er helt alderssvarende og derfor har behov for målrettet sprogstimulering i dagtilbud og hjem. PPR kan inddrages konsultativt. I denne gruppe placeres de 5-15 % af børnene, som har den næstlaveste score.

3. Særlig indsats

Børn, hvis sprog ikke er alderssvarende, og som derfor har behov for målrettet og evt. individuel sprogstimulering og/eller specialpædagogisk bistand ved PPR. Hvis et barns sprogvurderingsresultat placerer sig i indsatsgruppen særlig indsats, skal PPR derfor kontaktes. I denne gruppe placeres de 5% af børnene, som har den laveste samlede score.

I tvivlstilfælde kan tale-hørekonsulenterne i PPR kontaktes i forhold til råd og vejledning.

Hvis et barns sprogvurderingsresultater placerer sig i særlig eller fokuseret indsats skal det pågældende dagtilbud udforme mål og tiltag for sprogstimulering af det pågældende barn. Mål og tiltag beskrives i Rambølls sprogvurderingsværktøj under *Fokuspunkter* og skal evalueres hvert halve år. Ved overleveringsmøde mellem dagtilbud og skole overleveres arbejdet med sprogindsatsen for det pågældende barn samt evt. sproglige udfordringer hos barnet.

Det kræver samtykke fra forældrene, at sprogvurdering samt evt. noter og fokuspunkter overgår fra dagtilbud til skole. Dagtilbud er ansvarlig for at indhente dette samtykke fra forældrene.

Ved overgang mellem dagtilbud og skole afholdes der et overleveringsmøde for hele børnegruppen med inddragelse af blandt andet resultater fra sprogvurderingerne.

Der skal i hvert dagtilbud være en person, som er ansvarlig for, at sprogvurderingerne foretages. Det enkelte dagtilbud sikrer, at der er kvalificeret personale til at foretage sprogvurderingerne og følge op på resultaterne af sprogvurderingerne i forhold til hele børnegruppen samt det enkelte barn.

Det enkelte dagtilbud udarbejder selv relevante procedurer for sprogvurderingerne, herunder hvorledes forældrene inddrages.

Sprogvurdering af hjemmebørn

Børnene, der ikke går i dagtilbud, findes i samarbejde mellem pladsanvisningen, sundhedsplejen og folkeregisteret. Forældrene kan vælge, om de vil have udført sprogvurderingen af deres barn i hjemmet eller i nærmeste dagtilbud.

Sprogvurderingen udføres af en pædagog fra Specialpædagogisk Team. Denne medarbejder er gennemgående hos alle *hjemmebørn* i kommunen. Desuden skal pædagogen kunne vejlede forældrene og evt. formidle kontakt til et relevant dagtilbud. Medarbejderen fra Specialpædagogisk Team skal kunne yde vejledning i forhold til det dagtilbudspersonale, som på baggrund af vurderinger skal iværksætte målrettet sprogstimulering.

Hvis der skønnes at være behov for en særlig eller fokuseret indsats, som ikke kan opfyldes af forældrene, orienteres de om lovgivningen på området. Samtidig kontaktes tale- hørekonsulenten i PPR.

Sprogstimuleringen for *hjemmebørn* foregår i sammenhæng med sprogindsatsen i de etablerede dagtilbud. Udover den direkte sprogstimulering vil barnet udvikle andre kompetencer ved deltagelse i et dagtilbud. Desuden vil forældrene komme i kontakt med et kvalificeret personale, som kan vejlede om og følge barnets udvikling. Kontakten med pædagogisk personale i etablerede dagtilbud kan have positiv betydning i forhold til børn med anden etnisk baggrund samt i forhold til børn fra udsatte familier.

For tosprogede børn, som vurderes at have behov for sprogstimulering, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at yde minimum 15 timers stimulering ugentligt og 30 timer pr. uge, hvis den ene forælder ikke er i beskæftigelse.

To- eller flersprogede børn

Det er vigtigt at understrege, at sprogvurderingen vurderer barnets dansksproglige kompetencer. Sprogvurderingen kræver derfor basale dansksproglige kompetencer, som barnet typisk vil have erhvervet sig efter 6-12 måneder i Danmark. Sprogvurdering af to- eller flersprogede børn kan derfor typisk finde sted efter, at barnet har været i Danmark i en dansk institution i 6-12 måneder.

Sprogvurderingen af tosprogede børn foregår på samme måde som hos etsprogede børn. Placeres et flersproget barn i fokuseret eller særlig indsats inden for et eller begge sproglige dimensioner (hhv. talesproglige færdigheder og før-skriftsproglige færdigheder) skal forældrene udfylde et skema med 10 spørgsmål om barnets anvendelse af modersmålet for at afdække, om barnet også er udfordret på modersmålet eller blot forsinket i tilegnelsen af dansk. Hvis der svares "ja" på mere end tre af spørgsmålene er det tegn på, at barnet har sproglige vanskeligheder på modersmålet og derfor bør udredes nærmere. Hvis der svares "ja" på et eller to af spørgsmålene, og det vurderes, at der i øvrigt ikke er tegn på generelle sproglige vanskeligheder, bør sprogvurderingen gentages efter 6 måneder. De 10 spørgsmål indgår ikke i udregningen af resultatet af sprogvurderingen, men kan anvendes til at nuancere resultatet.

Børn, der flytter til Syddjurs kommune uden danskkundskaber, skal sprogvurderes efter 6-12 måneder i dagtilbud eller 0. kl. Denne gruppe af børn kan derfor ikke nødvendigvis testes inden for det kommunalt besluttede testinterval.

Hvis der er behov for supplerende sprogudredning af tosprogede børn, sker dette med materialet *Vis hvad du kan*, som udgives af Undervisningsministeriet. Udredningen laves af vejleder Charlotte Vinde. Sprogvurdering 3-6 skal dog laves før anvendelsen af *Vis hvad du kan*.

Bemærk:

Stk. 3. Kommunen skal forud for, at et barn skal modtage en sprogvurdering efter § 11, stk. 1 og 2, og eventuel sprogstimulering efter § 11, stk. 3-5 og 9, oplyse barnets forældre om, at manglende overholdelse af forældrenes pligt efter stk. 1 kan medføre, at kommunalbestyrelsen efter stk. 2 træffer en afgørelse om standsning af børneydelsen."

Den fulde lovtekst findes i dagtilbudsloven <https://www.retsinformation.dk/>